

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 20852

Tarih : 26.10.2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

8/9/1999 tarihinden sonra ilk defa sigortalı olanların emeklilik koşullarının kademeli olarak yeniden düzenlenmesi, sosyal güvenlik hakkına erişimde hakkaniyetin sağlanması ve ilgili kanunlarda değişiklik yapılması hakkında Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Sezai TEMELLİ

Muş Milletvekili

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi

Grup Başkanvekili

Gülüstan KILIÇ KOÇYİĞİT

Kars Milletvekili

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi

Grup Başkanvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe
Tarih: 28-10-2026	Esas No: 2/3988

ERASM KAYITLILARIN EKONOMİK İSTİKLALİ
26 Ekim 2026
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
26 Ekim 2026
No: 1970775

GEREKÇE

Emeklilik, yurttaşların çalışma hayatları boyunca ürettikleri değerin, ödedikleri primlerin ve harcadıkları emeğin karşılığını alabilmelerinin temel güvencelerinden birisidir. Emeklilik hakkı, piyasa koşullarına terk edilebilecek bir ayrıcalık değil, sosyal devletin güvence altına almakla yükümlü olduğu temel bir sosyal haktır.

Sosyal güvenlik yasaları uyarınca 08.09.1999 tarihinden önce emeklilik şartları kadınlar için 20 yıllık sigortalılık süresi ve 5000 gün, erkekler için ise 25 yıllık sigortalılık süresi ve 5000 gün olup yaş şartı olmaksızın emeklilik mümkündü. Ancak 25.8.1999 tarihinde kabul edilen ve 8.9.1999 tarihinde 23810 sayı ile yayımlanan kanun ile kademeli emeklilik getirilmiş, böylece kadınların kademeli olarak 58, erkeklerin kademeli olarak 60 yaşında emekli olması hükme bağlanmıştır. Bu düzenlemenin en temel özelliği, yasanın yürürlüğe girdiği tarihte işe başlayanların emeklilik haklarının geriye dönük olarak değiştirilmiş olmasıdır. Ancak bunun ortaya çıkardığı mağduriyet tartışmasızdır, nitekim yüzlerce yurttaş bu mağduriyetin ağır neticelerini yaşamaktadır. Kişinin emeklilik hakkı, sosyal devlet ilkesinin gereğidir. Her yurttaş belirli bir dönem çalıştıktan sonra, belirli bir yaşta emekliliği hak eder ve ilerleyen yaşlarında daha dezavantajlı durumda iken emekliliğin ayrıcalıklarından yararlanır. Bu, olması gerekendir. Bireyin çalışma hayatının ve buna bağlı olarak emeklilik koşullarının belirsizlikler içinde seyrediyor oluşu ise bir hak ihlalidir. Yani kişinin emeklilik koşullarının, her yeni gelen yasal düzenlemeye göre değişmesi, emeklilik yaşının, biçiminin hükümetlerin iradesine göre farklılaşması, kişinin geleceğini belirsiz kılan bir durumdur.

Türkiye’de emeklilik sisteminde 1999 yılından itibaren yapılan değişiklikler, milyonlarca çalışanın yaşamını doğrudan etkilemiştir. 8 Eylül 1999 tarihinde yayımlanan 4447 sayılı Kanun ile emeklilik koşulları yeniden düzenlenmiş, yaş şartı sistemin temel unsurlarından biri hâline getirilmiştir. Anayasa Mahkemesinin ilgili hükümler hakkında verdiği iptal kararının ardından 2002 yılında çıkarılan 4759 sayılı Kanun ile geçiş koşulları yeniden belirlenmiştir. 2008 yılında yürürlüğe giren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ise sosyal güvenlik sisteminin finansmanını, aylık bağlama esaslarını ve emeklilik koşullarını yeni bir çerçeveye taşımıştır. Bu değişikliklerin sonucu olarak, 8 Eylül 1999 tarihinden önce sigortalı olanlarla bu tarihten sonra sigortalı olanlar arasında emeklilik hakkına erişim bakımından önemli farklılıklar ortaya çıkmıştır. 2023 yılında 7438 sayılı Kanun ile 8 Eylül 1999 ve öncesinde sigortalı olanların belirli koşullarla yaş şartı aranmaksızın emekli olabilmelerinin önü açılmış ancak hemen sonraki dönemde sigortalı olan çalışanlar bu düzenlemenin dışında kalmıştır. Böylece çalışma hayatına giriş tarihindeki sınırlı bir fark emekliliğe erişim süresinde uzun yıllara yayılan sonuçlar doğurabilmiştir.

Sosyal güvenlik sisteminde geçiş tarihleri belirlenmesi meşru bir yasama aracı olmakla birlikte, bu tarihlerin çalışanlar arasında ortaya çıkardığı sonuçların adalet, ölçülülük ve eşitlik ilkeleri çerçevesinde değerlendirilmesi gerekir. Sigortalılık başlangıç tarihleri birbirine yakın, çalışma yaşamları benzer ve prim yükümlülüklerini yerine getiren yurttaşların emeklilik hakkına erişiminde ortaya çıkan ağır farklılıklar sosyal devlet ilkesi açısından giderilmesi gereken bir sorundur.

Bu mağduriyet yalnızca emeklilik tarihinin ertelenmesinden ibaret değildir. İleri yaşlarda iş bulma güçlüğü, güvencesiz çalışma, düşük ücretler, işsizlik ve gelir kaybı, emekliliğe erişimi geciken yurttaşların yaşam koşullarını ağırlaştırmaktadır. Çalışma gücü azalan ancak emekli aylığına erişemeyen yurttaşlar, ekonomik ve sosyal güvencesizlikle karşı karşıya kalmaktadır. Bunun yükü yalnızca bireylerin değil, ailelerin ve toplumun tamamının omuzlarına binmektedir.

Emeklilikte adalet, emekçileri birbirine karşı konumlandıran bir tercih değil, emeğin hakkını teslim eden, sosyal güvenliği bir yurttaşlık hakkı olarak gören ve kuşaklar arasındaki eşitsizlikleri azaltan bir kamusal sorumluluktur. Yıllarca çalışmış, prim ödemiş ve toplumsal üretime katkıda bulunmuş yurttaşların insanca yaşama hakkı, bütçe dengeleri gerekçe gösterilerek görmezden gelinemez. Bununla birlikte, sosyal güvenlik sisteminin uzun vadeli sürdürülebilirliği de şeffaf, bilimsel ve kamusal bir planlamayla güvence altına alınmalıdır.

Bu teklifle, 8 Eylül 1999 tarihinden sonra ve 30 Nisan 2008 tarihinden önce ilk defa sigortalı olanların emeklilik yaşlarının sigortalılık başlangıç tarihine göre kademeli biçimde yeniden belirlenmesi, mevcut prim ve hizmet koşullarının korunarak emekliliğe erişimdeki orantısız farklılıkların azaltılması, farklı sigortalılık statülerinde hakkaniyetin güçlendirilmesi amaçlanmaktadır. Teklif ayrıca düzenlemenin mali etkilerinin hesaplanmasını, kamuoyuyla paylaşılmasını ve sosyal güvenlik sisteminin finansmanının adil, sürdürülebilir ve sosyal devlet ilkesiyle uyumlu biçimde planlanmasını öngörmektedir.

Emeklilikte adalet, bir kesimin hakkını diğerinin kaybı üzerine kurmak değildir. Adalet, emeği koruyan, öngörülebilir kurallar koyan, geçmiş düzenlemelerin yarattığı mağduriyetleri gideren ve herkese insanca yaşlanma güvencesi sunan bir sosyal politika anlayışıdır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1-31.5.2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası eklenen geçici madde ile emekli olmak için tüm gerekli koşulları sağladıkları halde yaş sınırını dolmasının bekleyen yurttaşların mağduriyetlerinin giderilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 2- Yürürlük maddesidir.

MADDE 3- Yürütme maddesidir.

SOSYAL SİGORTALAR VE GENEL SAĞLIK SİGORTASI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 113- 8/9/1999 tarihinden sonra; 506 sayılı Kanun, 1479 sayılı Kanun, 2925 sayılı Kanun ve 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olarak sigortalı olanlardan bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasına göre sigortalı sayılanlara yaşlılık veya emekli aylığı bağlanması için gereken sigortalılık süresi, hizmet süresi ve prim gün sayısı koşulunu sağlayıp yaş koşulunu sağlayamayanlardan bu maddenin yayım tarihinden itibaren kuruma yazılı olarak başvuranlara yaşlılık aylığı bağlanır. Bu maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından belirlenir.”

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.